

REGION FOSEN

Ekstern vurdering i intern skolevurdering

VURDERINGSRAPPORT

Mælan skole i Rissa kommune

Vurderingsområde: Vurdering for læring, underveis vurdering og elevmedvirkning

Dato: 14 – 17.11.11

"Involvering og refleksjon rundt læringsarbeidet og målene for opplæring, er viktig for å trene elevene i å styre egne læringsprosesser, også i et livslangt perspektiv." UDIR 2010

Innholdsfortegnelse

FOSEN REGIONRÅD	1
INNHOLDSFORTEGNELSE	2
1 INNLEDNING	3
2 OM SKOLEN	5
3 VURDERINGSOMRÅDE	6
4 VURDERINGSKRITERIER FOR GLANSBILDE	7
GLANSBILDE / IDEALBILDE	7
5 DELTAKERE I VURDERINGSARBEIDET	8
6 TIDSBRUK	10
7 METODER	11
8 SKOLEN SINE STERKE SIDER INNEN VURDERINGSOMRÅDET	12
9 SKOLEN SINE UTVIKLINGSOMRÅDER	15
10 IDEER TIL VIDERE ARBEID MED UTVIKLINGSOMRÅDENE	15
11 RAPPORTERING TIL SKOLEEIER	22
12 VEDLEGG	23

1 Innledning

Om regionen:

21 skoler i 7 kommuner på Fosen har gått sammen om ekstern vurdering i lokalt vurderingsarbeid.

Osen, Roan, Åfjord, Rissa, Leksvik, Bjugn og Ørland vil gjennomføre ekstern vurdering på tvers av kommunegrenser, gjennom en felles nedsatt vurderingsgruppe.

Hvorfor skolevurdering:

- I følge forskrift til opplæringsloven § 2 - 1 første ledd, skal skolen jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå målene i generell del og fagdelene av læreplanen.
- Skolen skal over tid foreta vurderinger og undersøkelser relatert til alle mål i læreplanverket. Skolen skal analysere resultatene av undersøkelsene, trekke konklusjoner og iverksette tiltak som følge av dette.
- Den skolebaserte vurderingen skal være til hjelp i arbeidet med skoleutviklingen og bidra til at personalet får økt innsikt i sammenhengen mellom rammefaktorer, prosesser og resultat. En innsikt som igjen skal bidra til å øke elevenes utbytte av opplæringen.
- Det bør legges til rette for at de parter som deltar i analyse- og konklusjonsarbeidet har nødvendig kompetanse. Konklusjonene av den skolebaserte vurderingen bør skriftliggjøres og kommuniseres til berørte parter.
- Skoleeier har ansvar for å jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen bidrar til å nå de målene som er fastsatt i den generelle delen av læreplanen og i de enkelte læreplanene for fag.
- Skoleeier skal medvirke til å etablere administrative systemer og innhente statistiske og andre opplysninger som er nødvendig for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen. (Jmfør Opplæringsloven §13.10)

Hvorfor ekstern vurdering?

Formålet er at gruppa skal være til hjelp i arbeidet med pedagogisk kvalitetsutvikling i skolen. På kort tid og gjennom en enkel prosess får skolen hjelp fra fremmede til å se seg selv.

Hvem er vurderingsgruppa?

8 personer i Fosenregionen er engasjerte i vurderingsgruppa. De har bred pedagogisk bakgrunn, og skal vurdere de 24 skolene som deltar. Hver skole skal i løpet av tre år bli vurdert.

To vurderer gjennomfører vurdering på hver skole, og ingen skal vurdere skole i egen kommune.

Hva gjør vurderingsgruppa?

Skolen, i samarbeid med skoleeier, velger et fokusområde for vurdering. Vurderingsparet forbereder selve vurderingen gjennom et første møte med skolen. De utarbeider kriterier, velger metode og verktøy tilpasset den enkelte skoles vurderingsområde. De gjennomfører et vurderingsarbeid, og skriver en rapport som legges frem for skolen i slutten av vurderingsuka.

Vurderingsgruppa sin oppgave er å speile praksis opp mot vurderingskriteriene og er ikke en rådgivning, men skal være til hjelp og støtte for internt utviklingsarbeid.

Rapporten

Vurderingsgruppa skriver en rapport om resultatet av vurderingen. Rapporten trekker fram skolen sine sterke sider og peker på eventuelle utfordringer den har. Rapporten gir også informasjon om rammene for vurderingen – tidsbruk, metodevalg, verktøy m.m.

Vurderingen tar ikke mål av seg til å gi et fullstendig bilde av skolen, men er et bidrag til hva en bør arbeide videre med innen det området som er vurdert.

Det er ønskelig at de redskaper og metoder som er blitt brukt, kan overføres til det interne utviklingsarbeidet skolen årlig arbeider med.

2 Om skolen

Visjon: ”**Mælan skole – sammen bli vi ber**”.

Fakta:

Mælan skole ligger i Sørfjorden i Rissa kommune, i en lun nærhet til fjell, skog og sjø. Skolekretsen omfatter Selnes, Råkvåg, Sørfjorden, Øyan og Nordsether. Barnevernsinstitusjonen Kletten ligger i skolekretsen.

Den første skolebygningen på området ble bygd i 1874. I 1954 ble de første delene av dagens skole bygd. Skolen er påbygd i flere etapper. Nytt skolekjøkken er ferdig den siste tiden.

120 elever

1-2 klasse sammen, ellers fulldelt

17 lærere i hel og deltidsstillinger

9 kontaktlærere

Personale:

- Rektor

- Inspektør

- Rådgiver

- Teamledere

- Sekretær

- 17 lærere i hel- og delstillinger

- Morsmåslærer

- 5 elev-/SFO-assistenten og leder SFO

- Bibliotekar

- Vaktmester og renholdspersonale er underlagt enheten Kommunalteknikk

Skoledagen varer fra kl. 09.00-14.30, men ikke alle elevene går hele dagen hele uka. Den er organisert i to bolker med midttid fra 11.15 til 12.15. I løpet av denne tida spiser elevene.

Skolen benytter Fronter som sin læringsplattform, og foreldre har tilgang til opplysninger om sitt barn og sine barns klasser gjennom Fronter.

3 Vurderingsområde

Mælan skole har bedt om vurdering på følgende område: **Vurdering for læring, underveis vurdering og elevmedvirkning**

Bakgrunn/prosessen for valg av område/hvem har valgt området:

Tema for ekstern skolevurdering ble diskutert på begge teamene etter gjennomgang av Ståstedsanalysen og Organisasjonsanalysen i personalet på våren 2011. Det var mange tema oppe, men siden vi skulle ende opp med et, havnet vi på temaet **Vurdering for læring-underveisvurdering; elevmedvirkning**. Det kom frem flere tema på felles personalmøter etter innspill fra teamene, men vi ble i fellesskap enige om dette temaet. Begrunnelsen er forankret i Ståstedsanalysen og skoleårets trykk og satsing rundt arbeidet med vurdering, for å se om arbeidet vi har gjort er godt nok, og hvor evt forbedringer kan gjøres.

Mælan skole 25.08.11

Sissel Blix Aaknes
Rektor

4 Vurderingskriterier for glansbilde

I evalueringsuken har vi vurdert skolens nåværende praksis opp mot et ideelt fremtidsbilde – slik skolen selv ønsker den skulle ha vært. Dette kalles et glansbilde.

Kriterium betyr her krav til kjennetegn på god kvalitet. Kriteriene er hentet fra lov, regelverk, læreplanverk og skolen sine egne planer.

Når vurderingsparet gjennomfører en vurdering blir kriteriet sammenlignet med den informasjonen som er samlet inn, før og under vurderingsuka.

Kriteriene i rapporten er utformet av vurderingsparet og godkjente av skolen.

GLANSBILDE / IDEALBILDE

Kriterium	Tegn på god praksis
<p>1. Vurderinga stimulerer til utvikling og læring</p> <p><i>Forskrifter til opplæringsloven § 1-2 femte ledd</i> <i>Opplæringsloven §2-3</i> <i>Opplæringsloven §3</i> <i>LK06, Prinsipper for opplæring(Læringsplakaten)</i> <i>LK06, Generell del</i></p>	<p>a) Vurderinga motiverer elevene</p> <p>b) Læringsmålene er formulert slik at elevene vet hva som skal læres.</p> <p>c) Elevene gis anledning til å utforme egne mål</p> <p>d) Elevene får gjennom undervisvurdering vite hvordan han/hun skal arbeide for å nå læringsmålene</p> <p>e) Elevene får vite hva det blir lagt vekt på i vurderingen</p> <p>f) Egne personlige mål for eleven blir fulgt opp</p> <p>g) Vurderinga har fokus på eleven sine sterke sider</p> <p>h) Vurderinga gir grunnlag for tilpassa opplæring</p> <p>i) Vurdering i orden og oppførsel stimulerer til utvikling av elevenes sosialiseringsspross</p>
<p>2. Elevene er med og vurderer sin egen læringspross</p> <p><i>Opplæringsloven § 1-3, 2-3</i> <i>Forskrift §3</i> <i>LK06 Prinsipper for opplæringen (Læringsplakaten)</i></p>	<p>a) Elevene får opplæring i egen- og medelevvurdering</p> <p>b) Elevene gis mulighet til å vurdere eget og medelevers arbeid, kompetanse og faglig utvikling</p> <p>c) Elevene kjenner læringsmålene, vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse og bruker dem aktivt</p> <p>d) Vurderinga fremmer elevens evne til å gjøre bevisste valg i forhold til for eksempel læringsstrategier og suksesskriterier</p>

<p>3. Vurderinga er en del av et systematisk hjem – skolesamarbeid</p> <p><i>Opplæringsloven § 2-3 Forskrift til opplæringsloven §3-4, 3-5, 3-8, 3-9 LK06, Prinsipper for opplæringa (Læringsplakaten)</i></p>	<p>a) Foreldrene møter forberedt til utviklingssamtalen</p> <p>b) Foreldre får konstruktive tilbakemeldinger på eget barns læring faglig og sosialt i foreldrekonferansen (utviklingssamtalen)</p> <p>c) Foreldrene har mulighet til å vite hva det blir lagt vekt på når elevene vurderes.</p> <p>d) Skolen og foreldrene blir enig om hva det skal fokuseres på i det videre læringsarbeidet, og dette følges opp av begge parter.</p> <p>e) Foresatte og lærere opplever en gjensidig god dialog om barnet sin utvikling og hvordan de lærer.</p>
<p>4. Skolen er en lærende organisasjon</p> <p><i>Opplæringsloven §1-2 femte ledd Opplæringsloven §13-10 annet ledd Opplæringslovens kap.10, §10-8 LK 06, Prinsipper for opplæringen Forskrift til opplæringsloven, §3</i></p>	<p>a) Ledelse og lærere søker - og har felles forståelse av forskrift for vurdering</p> <p>b) Skolen har et system for gjennomføring og oppfølging av resultater fra kartlegging og undersøkelser</p> <p>c) Skolen vurderer jevnlig praksisen sin på elevvurdering</p> <p>d) Skolen gjennomfører vurdering fra kompetansemål nedbrutt i læringsmål</p> <p>e) Skolen har utviklet vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse innen hvert fag og årstrinn</p> <p>f) Skolen har et system for gjennomføring og oppfølging av elevsamtaler</p> <p>g) Opplæring og utprøving av ulike metoder for vurdering blir gjennomført og erfaringer delt i organisasjonen</p> <p>h) Skolen har felles prinsipper for utforming av maler som nyttes til vurdering</p> <p>i) Skolen har en kultur for utvikling</p>

5 Deltakere i vurderingsarbeidet

Eksterne deltakere

- Gunn Berit Tangen
- Ogne Undertun

Våre informanter har vært:

I samtaler:

- 5 elever i 1 – 2 klasse
- 6 elever i 3 – 4 klasse

- 6 elever i 5 – 6 klasse
- 6 elever i 7 – 8 klasse
- 6 elever i 9 – 10 klasse
- Alle lærere
- Inspektør og teamledere
- Rektor
- FAU

Gjennom besvarte påstandsskjema

- alle foreldrepar, elever og lærere.

6 Tidsbruk

Det er avsatt 1 uke til å vurdere en skole. Dette innebærer i hovedsak en startdag der vurderingsparet møter skolen for første gang for avklaringer og planlegging. Under selve vurderingen er vurderingsparet på skolen i inntil tre dager. Skolen får rapporten umiddelbart etter disse vurderingsdagene. I forkant og underveis forbereder vurderingsparet informasjon, metoder, verktøy og driver informasjonsarbeid og oppsummeringer.

Framdriftplan:

Time	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
08.00	Møte med rektor	Møte med rektor	Møte med rektor	Møte med rektor	
1	1.og 2.trinn besøk og elever ut	9. og 10.trinn besøk og elever ut		Presentere resultater for rektor	
2	3.og 4.trinn besøk og elever ut				
3	(tid for å ta inn forsinkelser ☺)	7. og 8.trinn besøk og elever ut			
4	5. og 6.trinn besøk og elever ut				
5	13.00 – møte med småtrinnlærerne				
6	(tid for å ta inn forsinkelser ☺)				
14.40	Møte med ungdomstrinnlærerne	Møte med mellomtrinnlærerne	Møte med inspektør og teamledere	16.30-17.30 Plenumsfremlegg med lærere, skolefag ansvarlig/ Leder FAU/ hovedutvalgsleder/ rådmann/ ordfører	
Kveld	Møte med FAU 18.30				

7 Metoder

Vurderingsområdet og tid til disposisjon virker inn på valg av metode. Vanlige metoder er innhenting av dokumentasjon, påstandskjema, strukturerte gruppesamtaler, samtale med rektor, møte og observasjon. All informasjon om skolen speiles opp mot utarbeidet glansbilde for vurderingsområdet.

I denne vurderingen er følgende metoder benyttet:

Innhenting av dokumentasjon

Utarbeidelse av kriterier og tegn på god praksis

Bruk av påstandsskjema

Bruk av samtaleguider

Observasjon

8 Skolen sine sterke sider innen vurderingsområdet

Vi kom på besøk til Mælan skole og har hatt 3 fine dager der vi har sett en skole med en lun og positiv atmosfære. Lærerne har vært interesserte, imøtekommende og lette å komme i kontakt med.

Vurderingstema: "Vurdering for læring, undervisvurdering og elevmedvirkning"

Norsk skole har i grove trekk hatt en tradisjon for vurdering, med kommentarer og karakterer på prøver og i slutten av perioder/ semester. I den grad det har vært undervisvurdering har den hatt karakter av tilbakemeldinger, korrigeringer, oppmuntringer. Det har kanskje vært medvirkende til at vi har fått en gjørekultur i stedet for en lærekultur.

Den nye forskriften for vurdering representerer et ønsket paradigmeskifte til en læringskultur og dette er eller har vært en utfordring for alle norske skoler. Det betyr at man som lærer er nødt til å være villig til å reflektere over egen praksis og være åpen på at man nok har vært en del av den skolekulturen vi har hatt og har i Norge.

Dette krever at læreren er villig til å se etter andre verktøy og nye måter å reflektere på i sin planlegging og gjennomføring av undervisningen. Da er det ikke rom for å si at "dette er jo det vi har gjort hele tiden", for det har ingen av oss lærere gjort.

Vi merker at det finnes forskjeller i kollegiet når det gjelder i hvilken grad man har kommet i gang med "vurdering for læring" og også hvor åpen man stiller seg til endring. Å endre vurderingspraksis er en stor jobb som kan virke skremmende på flere måter. Har alt jeg har gjort vært feil? Får jeg til dette nye? Blir ikke dette forferdelig mye jobb?

Vi opplever at lærerne som kollegium ønsker å ta tak i denne store utfordringen ved Mælan skole.

Vi ønsker å fremheve at vi har møtt noen fantastiske elever med høyt refleksjonsnivå/ vilje til å reflektere. Vi har bedt skolen om å få en blandet elevgruppe, med eneste betingelse at elevene er taleføre. Hvis de vi har møtt representerer et tverrsnitt av elevgruppa så har lærerne ved Mælan skole et svært godt utgangspunkt. Særlig i forhold til å kunne ta tema "Vurdering for læring" til nye nivå så mener vi å ha sett elever som vil og kan være gode medspillere for lærerne.

Dene store jobben krever også at skolens ledelse kobler seg tett på utviklingsarbeidet som må gjøres ved skolen, både i forhold til å angi retning og sette standard, men også å hjelpe lærerne med å skaffe gode eksempler på praktiske vurderingsverktøy. Skolens ledelse virker motivert til å gjøre denne jobben.

Kriterium: Vurderinga stimulerer til utvikling og læring

Tegn: Vurderinga motiverer elevene

Hva vi så:

I påstandsskjema var det 2 elever som var uenig i dette og 5 som ikke visste. Det betyr at det store flertall er enig eller delvis enig i at vurderingen virker motiverende. I samtaler sier elevene i barneskolen at de får tilbakemelding fra lærerne om det som er bra, og om noe må gjøres bedre. Elevene i 5 – 6 er tydelige på at de blir glade over gode tilbakemeldinger de får og ønsker å gjøre det bedre når det er noe som ikke er bra. Elevene i 7 – 8 er veldig tydelig på at de responderer særlig godt på positive tilbakemeldinger, men også når det er noe som er feil. Elever i 9 – 10 fokuserer mer på negative tilbakemeldinger og karakterer som et varsko om å skjerpe seg og jobbe bedre.

Lærerne i barneskolen håper de greier å motivere elevene, det er jo det man forsøker. Vurderingen er også ment å virke motiverende i forhold til foreldre. Klistermerker og andre former for positiv oppmerksomhet virker godt. Lærerne i ungdomsskolen er i samtale litt usikre men tror vurderingen virker positivt og de mener de ser positiv utvikling etter at de har gitt tilbakemeldinger underveis. De mener at de ser positiv utvikling etter elevsamtaler og foreldresamtaler også. Lærerne problematiserer litt rundt elevens indre motivasjon kontra å tekkes foreldre og lærer, men at det gir en positiv utvikling.

Kriterium: Vurderinga er en del av et systematisk hjem – skolesamarbeid

Tegn: Foreldre får konstruktive tilbakemeldinger på eget barns læring faglig og sosialt i foreldrekonferansen (utviklingssamtalen)

Hva vi så:

Skolen har gode rutiner for elevsamtaler og foreldresamtaler og vi har sett svært gode eksempler på skjema som blir brukt i disse samtalene. Det blir satt individuelle mål i start/ elev/ foreldresamtaler sier lærerne og elevene vi har snakket med har med økende alder vært fokusert på disse målene. Alle parter virker enige om at en kan bli enda litt mer fokusert på å ta dem frem underveis. Både i påstandsskjema og i møte med FAU uttrykker foreldre stor tillit til vurderingsarbeidet ved skolen generelt og foreldresamtalen spesielt.

Kriterium: Vurderinga er en del av et systematisk hjem – skolesamarbeid

Tegn: Foresatte og lærere opplever en gjensidig god dialog om barnet sin utvikling og hvordan de lærer.

Hva vi så:

Foreldrene hevder i påstandsskjema at de møter til foreldre/ utviklingsamtalen, de opplever tilbakemeldinger fra skolen som konstruktive og FAU virket enige i at terskelen er lav i forhold til å ta kontakt med skolen. De mener skolen kommer foreldrene i møte for å finne løsninger på ting som blir tatt opp. Noen i FAU syntes det kan være litt kort tid til foreldresamtalen, men mente lærerne var dyktige til å lede møtene og bruke tiden effektivt.

Kriterium: Skolen er en lærende organisasjon

Tegn: Skolen har et system for gjennomføring og oppfølging av elevsamtaler

Hva vi så:

Skolen har definert gangen (Flyt) i startsamtale, elevsamtale og foreldresamtale. Det er angitt når disse samtalene skal holdes og hva som er målet. Elevene og lærerne har en felles forståelse av at det settes individuelle mål i elevsamtalene/ foreldresamtalen. Selv om praksis kan virke noe ulik i forhold til hvordan disse målene "holdes varme" til neste samtale, så er elevene vi har snakket med klare på at disse målene er viktige og de tenker på dem ofte.

Det virker som skolen har gjort en stor jobb med å gjøre kommunale skjema til sine egne og har tanker om hvordan skolen og skjema kan bli bedre. Vi lot oss imponere over skjema/ halvårsvurdering ungdomsskole som virket som et godt grunnlag for en god vurdering i foreldresamtalen.

Kriterium: Vurderinga stimulerer til utvikling og læring.

Tegn: Elevene får gjennom underveisvurdering vite hvordan han/hun skal arbeide for å nå læringsmålene.

Hva vi så:

Fra påstandsskjemaene kan vi lese at 51 (av 96) elever svarer at de blir motivert til å gjøre det bedre når de får tilbakemelding på arbeidet sitt. I samtaler med elevene fortelles det om ulike former for tilbakemeldinger. Noen opplever å få bare karakterer eller poengsum etter prøver eller tester. Andre opplever å få både karakterer og kommentarer. En gutt sier

Ja, blir stolt over bra tilbakemeldinger og vil gjøre det like bra eller bedre. Får vite hvordan det går i tilbakemelding og i foreldresamtaler. Får lyst til å gjøre det bedre og jeg blir glad.

En annen elev sier

Får kommentar på bra og dårlig, men mest om det som går dårlig, 1 positiv og 5 negativ, da kan det oppleves at det er litt pirkete.

Så å si alle lærerne er enige i at elevene gjennom underveisvurdering får vite hvordan han/hun skal arbeide for å nå målene. I samtaler med lærerne kommer følgende synspunkter fram:

- *Det skjer utvikling i forhold til foreldresamtalene.*
- *Det handler om hvor konkrete og strukturerte vi greier å være i å beskrive veien videre.*
- *Bli bedre på hva jeg ønsker for at eleven skal løfte seg*
- *Det er mye vi skal håndtere og mange hensyn.*
- *Vi ser jo når vi f.eks har jobbet med tekst så blir de inspirert av tilbakemeldinger.*
- *Klistermerker osv virker.*
- *Jeg bruker å gi lekse å se på kommentarer som jeg har brukt mye tid på.*
- *Det er forskjeller mellom fag og det har betydning for når du kan gå videre.*

Foreldrene viser både i svar på påstandsskjemaet (48% uenige eller vet ikke) og i møte at de er usikre og/eller uenige i at skolens vurderingssystem gir bedre opplæring av elevene.

Vi har inntrykk av at underveisvurderinga gjennomgående er god mht til system for halvårsvurdering på alle trinn. Vi synes at vurdering som gjennomgående fenomen ellers er uferdig og usystematisk. Det virker som om skolen mangler mål og metoder for sitt eget arbeid på dette området.

Kriterium: Elevene er med og vurderer sin egen læringsprosess.

Tegn: Elevene kjenner læringsmålene, vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse og bruker dem aktivt.

Hva vi så:

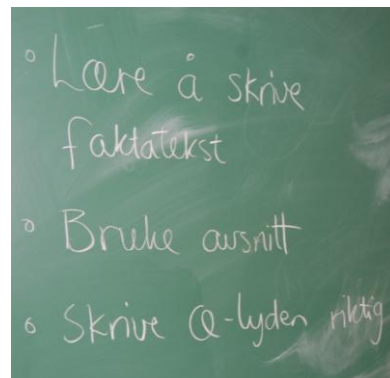
Omtrent en tredjedel av elevene svarer at vet hva disse uttrykkene betyr. 24 elever (av 96) svarer at de ikke vet eller vet ikke på denne påstanden. I samtalen med elevene sier de dette om læringsmål.

- *Det er et mål vi skal klare etter å ha jobbet*
- *De sier læringsmålene, skriftlig og leser dem opp. Ser på læringsmålene litt underveis.*
- *Vi tar målene på starten før vi begynner på kapitlet. Lærer leser gjennom dem.*
- *Lærer skriver målene på tavla og sier på slutten av dagen om vi har nådd målene.*
- *Tror det er noe vi skal gjøre, har vurdering med smilefjes eller surfjes på ukeprøven.*
- *At vi lærer ting. Har ikke sett læringsmål i klasserommet. Noe som hjelper meg. Noe som vi lærer på skolen.*

Påstanden om skolen har utviklet vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse innen hvert fag og trinn blir besvart med litt enig av et stort flertall av lærerne. Påstanden om at læringsmålene er formulert slik at elevene vet hva som skal læres, er et stort flertall enige i.

I samtaler med lærergruppa kommer følgende synspunkt fram om læringsmålene

- *Går gjennom bøkene, skriver utdrag på tavla.*
- *Står bak på arbeidsplanene.*
- *Læringsmålene kan være vanskelig å forstå eller for store.*
- *Starter med det når vi starter undervisningen/ tema/ kapittel.*
- *Elever og foreldre kan se dem i arbeidsboken på Fronter.*
- *Kan skrive dem på tavla.*
- *Prøver å reflektere dem igjennom tester.*
- *Lime dem inn arbeidsbøker og snakke litt om dem*
- *Står i halvårsplan. De fleste elevene ser nok ikke på halvårsplan, men foreldre kan ha interesse.*
- *Har ikke så mye for timer, men vi har jo for kurs der vi er mer konkrete.*

Foreldrene gir på påstandsskjemaet uttrykk for at de kjenner til begrepene læringsmål, vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse. I møte med foreldrene (FAU) kommer det imidlertid fram en usikkerhet i forhold til innhold i begrepene. En forelder sier det slik

Er det så viktig for oss som legfolk, det er jo en del av det samme. Hvis det er et poeng så kan det kanskje forklares, men er ikke så sikker om det er nødvendig.

Vi opplevde en generell usikkerhet mht innhold og felles forståelse av begrepene i alle gruppene på skolen. I skolens halvårsplaner og uke/arbeidsplaner brukes begrepene ulikt. Mål og tema blir f eks brukt om samme fenomen. En stor del av den praksisen vi så, er også muntlig.

Kriterium: Elevene er med og vurderer sin egen læringsprosess.

Tegn: Elevene gis mulighet til å vurdere eget og medelevers arbeid, kompetanse og faglig utvikling.

Hva vi så:

Et stort flertall av elevene svarer at de er enige eller litt enige i påstanden om at de får lov til å vurdere sitt eget arbeid. 36% av elevene svarer at de er uenige eller vet ikke på påstanden om at de har fått opplæring i hvordan de vurderer eget og medelevers arbeid.

I samtalen med elevene kommer det fram at de sjelden vurderer eget eller medelevers arbeid. De sier at de ikke har fått opplæring i hvordan det skal gjøres.

- *Tror det har skjedd.*
- *Vi vurderte ikke, men rettet til hverandre. Det var greit.*
- *Kan være modigere til en klassekamerat. Kan si noe positivt først og så noe som kan bli bedre.*
- *Vi har ikke snakket om det i klassen.*
- *Ja, det har vi gjort. På presentasjon sitter vi med skjema med læringsmål, der vurderer vi oss selv og andre. Gir oss forståelse av nivå.*
- *Vi bruker ikke skjema. Vi gir positive kommentar, lærerne vurderer lav/høy måloppnåelse.*
- *Nei, fikk vurdere oss selv i fjor etter målene på ukeplan.*

- *Jeg opplever det positivt å få kommentarer og ideer fra andre enn lærerne.*
- *Vi hadde litt om det i fjor, med et ark med mål og måloppnåelse.*

Lærernes svar på påstandsskjemaet er i hovedsak ganske homogene. Med unntak av fire påstander varierer svarene mellom enig og litt enig. Påstanden om elevene får opplæring i egen- og medelevvurdering får følgende tilslutning fra lærerne: enig - 2, litt enig - 7 og uenig - 2.

I samtalen med lærerne kommer det fram noen eksempler på egen- og medelevvurdering. Eksempelene er i hovedsak knyttet til muntlige presentasjoner og kunst- og håndverk.

Vi har ikke observert praksis i forhold til egenvurdering eller medelevvurdering i løpet av vårt opphold på Mælan skole. Vi har hørt noen elever og lærere gi

eksempler på at det har skjedd. Vi kan ikke si at egenvurdering eller medelevvurdering som system er en del av kulturen på skolen.

Kriterium: Skolen er en lærende organisasjon.

Tegn: Opplæring og utprøving av ulike metoder for vurdering blir gjennomført og erfaringer delt i organisasjonen.

Hva vi så:

Elevene forteller i samtale om noen metoder som brukes av og til. Den vanligste formen er ukeprøve og kapittelprøve. Vurderingen blir gitt i form av karakterer, antall rette med og uten tilbakemeldinger. Noen elever gir uttrykk for at de kjenner til to stjerner og et ønske. Andre sier at de får melding om det som er bra og det de trenger å øve på.

Etter prøver går vi fort videre. Vi hadde en geometriprøve i fjor, da gjorde alle det så dårlig at vi måtte jobbe videre med geometrien etter prøven.

En del elever forteller også om at de får vurdering på muntlige presentasjoner. De sier at de skal gi positive tilbakemeldinger. Noen gir også uttrykk for at det er gjennomgått hva de skal se etter i framføringa og gi tilbakemelding på det.

Fem av tolv lærere er enige i at opplæring og utprøving av metoder blir gjennomført. Sju av tolv er enige i at erfaringer rundt ulike metoder for vurdering blir gjennomført.

I samtalen med teamlederne og inspektør kom det fram at det ikke brukes mye tid til Vurdering for læring på teammøtene. De stiller spørsmål til seg selv om de har latt trinnene være for selvstendige i innføring av vurderingsssystem og metoder.

I møtene med lærere og ledelse kommer det fram at temaet Vurdering for læring ikke har hatt en sentral plass i møter på ulike nivå i skolen. Det er ikke en kultur for å dele praksisfortellinger og ulikt materiell som utvikles på skolen.

10 Ideer til videre arbeid med utviklingsområdene

Vi opplever at Mælan skole har kommet godt i gang med vurderingsarbeidet sitt. På ungdomstrinnet er det utviklet mange gode redskaper til bruk i den sluttvurderingen av elevene. Rutiner knyttet til elevsamtaler, foreldresamtaler og halvårsvurdering er kommunalt utarbeidete dokumenter som vi forstår er godt implementert i skolen. På barnetrinnet har vi sett spor etter vurdering for læring i mange klasserom og i mange samtaler.

Når en organisasjon skal utvikle en ny praksis er det viktig å utvikle et felles språk. I vurdering for læring brukes det en del ord og begreper som det er nødvendig å legge en felles forståelse i slik at vi forstår hverandre når erfaringer fra praksis skal deles. Vi har sett tegn på at alle gruppene i skolen bruker ordene og begrepene med noe ulikt innhold når de snakker om vurdering. Slik vi ser det er det nødvendig at alle bruker tid på å definere innhold i begrepene på møter og i bruk. Det er viktig å ikke la usikkerhet til begrepsforståelse bli til hinder for å begynne med vurdering for læring i praksis.

Elevene lærer best når de

- forstår hva de skal lære og hva som forventes av dem
- får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- får råd om hvordan de kan forbedre seg
- er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling

Udires vurderingshefter 2010

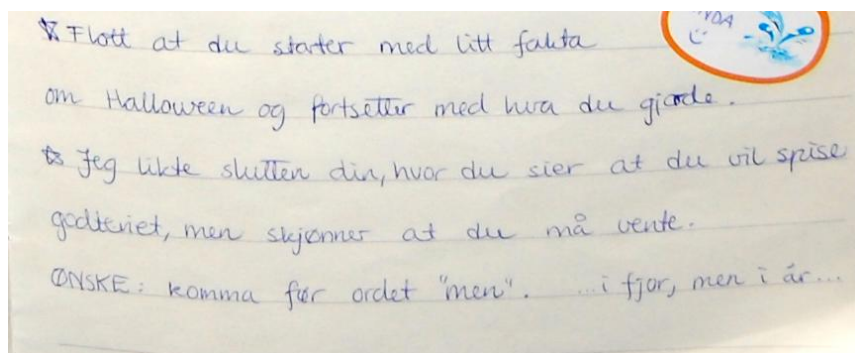
Vi ser at læringsmål i skolens planer er en blanding av tema og mål. Mange av målene fyller ikke kravene om å være tydelige. Vi har sett at noen økter starter med å angi et læringsmål for det som skal læres. Vi har observert at lærere avslutter med å oppsummere det som er lært sammen med elevene.

I samtaler gir lærere uttrykk for at elevene ikke følger opp det som det legges til rette for f eks læringsmål i fag og tema på Fronter. Lærerne er usikre på i hvor stor grad elever og foreldre forholder seg til målene. Måloppnåelse sjekkes med tester eller prøver når en temaperiode er slutt. Elevene vil ha stort utbytte av at læringsmål brytes ned og legges ut i form av kriterier og kjennetegn på måloppnåelse. Elevene kan utfordre seg selv og hverandre ved å vurdere eget og andres arbeid og på den måten motiveres til økt innsats og læring. Elevene lærer best når de forstår hva de skal lære og hva som forventes av dem. Skolens utfordring er å gjøre å gjøre målene og kriteriene tydelige og klare.

Lærerne sier også at elevene i liten grad er involvert i arbeidet med å utvikle læringsmål, kriterier for måloppnåelse, egenrevisning og medelevervurdering. Gjennom selv å være aktive i vurderingsarbeidet vil elevene få innsikt i hva de skal lære, hva de mestrer og hvordan de lærer. Det blir en del av læringsprosessen å lage realistiske mål og kjennetegn på måloppnåelse. Fokus flyttes fra å ha gjort arbeidet til å undersøke hva som er lært – også underveis i arbeidet.

Involvement og refleksjon rundt læringsarbeidet og målene for opplæringen, er viktige for å trene elevene i å styre egne læringsprosesser, også i et livslangt perspektiv.

Elevene forteller at de får ulik respons på arbeidet sitt. Noen forteller at de får meldinger som Godt jobba!, andre sier at de får to stjerner og et ønske. De sier at de blir glade inni seg for stjernene og sinte på seg selv hvis det står lite på stjernene. De sier at en slik form for respons motiverer til mer læring.

Forskning sier at responsen må være framoverrettet. Godt jobba! og Fortsett slik! er greit, men slike meldinger har fokus på noe som er gjort. Eleven får ikke beskjed om hva som er godt eller hva han eller hun skal ta med seg videre i nytt arbeid. Responsen må være knyttet til kjennetegn på måloppnåelse som igjen er forankret i læringsmål ledet ut av læreplanens kompetansemål. Kjennetegnene må si noe om kvaliteten på arbeidet slik det er definert før arbeidet starter. Responsen må inneholde råd og veiledning til hvordan eleven kan forbedre seg og hvilke strategier de kan benytte.

Vårt råd til Mælan skole vil være knyttet til de fire prinsippene for vurdering for læring og til skolens bestilling som var å bli vurdert i *Vurdering for læring – underveivurdering og elevmedvirkning*. Vi har vurdert skolens utviklingsområder til å være

- å utvikle tydelige og konkrete læringsmål for fag, tema, perioder, uke, time
  - gjøre bruk av taksonomi
    - reprodusere, anvende, vurdere – fag, kunnskaper
    - følge, velge, utvikle – ferdigheter
    - motta, verdsette/reagere, organisere verdier – holdninger, verdier
  - målene bør starte med JEG skal .., jeg kan .. eller verbet.
  - skill mellom tema og mål
- å utvikle læringsmål tilpasset den enkelte elev der det er nødvendig eller etter avtale på elev- og foreldresamtale.
  - se over

- å utvikle vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse og bruke disse systematisk for å utvikle fokus og motivasjon for læring
    - bruke farger eller figurer
    - bruke beskrivelser
  - å utvikle en kultur der elever blir fortrolige med å vurdere eget arbeid ved å bruke læringsmål og kriterier for måloppnåelse
    - lærer som leder for aktiviteten
    - skape et raust og inkluderende miljø
    - bruke enkle systemer
  - å utvikle en kultur og kompetanse for at elever vurderer hverandres arbeid ved å bruke læringsmål og kjennetegn på måloppnåelse
    - lærer som leder for aktiviteten
    - skape et raust og inkluderende miljø
    - bruke enkle systemer
    - øve
  - lærere og ledelse må forplikte hverandre gjennom å sette seg mål og kriterier for arbeidet framover
    - prioritere oppgaver og forplikte på gjennomføring
    - lage en plan (mål, kjennetegn)
    - utvikle et felles vurderingsspråk
    - skolens ledelse må delta aktivt i planlegging og gjennomføring
  - skolen må sette av tid til erfaringsdeling av ulike måter å gjøre dette på
    - erfaringer og suksessfortellinger må deles
    - tid til å diskutere erfaringer på team og i personalmøter
    - alt må deles!
  - skolens ledelse må gjerne hente inn eksterne inspiratorer
    - lærere som har jobbet en stund
    - gode forelesere
    - litteratur
-

11 Rapportering til skoleeier

Skoleeier er representert når rapporten legges frem. Rapporten sendes umiddelbart skolefaglig ansvarlig, som videreformidler til politisk nivå i kommunen.

Innen 6 måneder etter at skolevurderingen har funnet sted, sender rektor en rapport tilbake til skoleeier om hvordan skolene har arbeidet videre med utviklingsområdene sine. Eventuelt kan denne rapporteringen sees i sammenheng med årsmeldingen. Denne rapporten sendes skoleansvarlig for klargjøring til politisk utvalg.

12 Vedlegg

Påstandsskjema for foresatte

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Helt uenig	Vet ikke
Vi møter alltid til utviklingssamtalene				
Tilbakemeldinger vi får i foreldrekonferansene angående faglige og sosiale temaer er konstruktive				
Vi som foreldre får vite hva det legges vekt på når elevene vurderes.				
Vi blir tatt med på råd når det blir bestemt hva det skal fokuseres på i det videre læringsarbeidet.				
Vi opplever at vi har en gjensidig god dialog om vårt barns utvikling og hvordan de lærer.				
Jeg vet hva disse uttrykkene betyr: <ul style="list-style-type: none"> - Læringsmål - Vurderingskriterier - Kjennetegn på måloppnåelse				
Vi mener skolens vurderingssystem gir bedre opplæring av barnet mitt.				
Skolen har et system for gjennomføring og oppfølging av resultater fra kartlegging og undersøkelser				
Vi blir informert om hvordan resultater fra kartlegging og undersøkelser blir fulgt opp.				

Påstandsskjema for lærere

Påstand	Enig	Litt enig	Uenig	Vet ikke
Ledelse og lærere søker og har felles forståelse av forskrift for vurdering.				
Skolen har et system for gjennomføring og oppfølging av resultater fra kartlegging og undersøkelser.				
Skolen vurderer jevnlig praksisen sin på elevvurdering.				
Skolen gjennomfører vurdering ut fra kompetansemål nedbrutt i læringsmål.				
Skolen har utviklet vurderingskriterier og kjennetegn på måloppnåelse innen hvert fag og årstrinn.				
Skolen har et system for gjennomføring av elevsamtaler.				
Opplæring og utprøving av ulike metoder for vurdering blir gjennomført				
Erfaringer rundt ulike metoder for vurdering blir delt i organisasjonen.				
Skolen har felles prinsipper for utforming av maler som nyttes til vurdering				
Læringsmålene er formulert slik at elevene vet hva som skal læres.				
Elevene får gjennom underveisvurdering vite hvordan han/hun skal arbeide for å nå læringsmålene.				
Elevene gis anledning til å utforme egne mål.				
Elevene får vite hva det blir lagt vekt på i vurderingen.				
Vurderinga har fokus på eleven sine sterke sider.				
Vurderinga gir grunnlag for tilpassa opplæring.				
Elevene gis mulighet til å vurdere eget og medelevers arbeid, kompetanse og faglige utvikling				
Vurderinga fremmer elevenes evne til å gjøre bevisste valg i forhold til for eksempel læringsstrategier og suksesskriterier.				
Elevene får opplæring i egen- og medelevvurdering.				
Foreldrene har mulighet til å vite hva det blir lagt vekt på når elevene vurderes.				
Skolen og foreldrene blir enig om hva det skal fokuseres på i det videre læringsarbeidet,				
Både skole og foreldre følger opp avtaler som blir gjort angående elevenes læringsarbeid.				
Foresatte og lærere opplever en gjensidig god dialog om barnet sin sosial utvikling				

Foresatte og lærere opplever en gjensidig god dialog om hvordan barnet lærer.				
---	--	--	--	--

Påstandsskjema for elever f.o.m. 3.klasse

Påstand	Enig	Litt enig	Uenig	Vet ikke
Når jeg får tilbakemelding på arbeidet mitt, blir jeg motivert til å gjøre det bedre.				
Jeg vet hva jeg skal <i>lære</i> , ikke bare hva jeg skal gjøre.				
Jeg får innimellom lov til å lage mine egne mål i fagene.				
Jeg vet hvordan jeg skal arbeide for å bli bedre og lære det jeg skal.				
Jeg vet hva jeg blir vurdert på.				
Jeg vet hva mine personlige mål er, og læreren snakker med meg om disse flere ganger i løpet av skoleåret.				
Jeg vet hva mine sterke sider er, og får lov til å bruke disse.				
Jeg får vurdering i orden og oppførsel				
Jeg får lov til å vurdere mitt eget arbeid, og fortelle læreren om hvordan jeg synes jeg arbeider.				
Jeg vet hva disse uttrykkene betyr: <ul style="list-style-type: none"> - Læringsmål - Vurderingskriterier - Kjennetegn på måloppnåelse - 				
Jeg har fått opplæring i hvordan jeg vurderer eget og medelevers arbeid				
Jeg vet hva som menes med læringsstrategier				
Jeg får lov til selv å bestemme hvordan jeg skal arbeide for å nå målene mine				

Samtale med elever

SPØRSMÅL	SVAR
Hva er bra med å gå på din skole?	
Hva skulle dere ønske var annerledes ved din skole?	
Når dere får tilbakemelding på arbeidet dere gjør, får dere lyst til å gjøre ting bedre da?	
Læringsmål, hva er det?	
Vet dere hele tiden hva dere skal lære og hvordan får dere eventuelt vite det?	
Hvordan vet dere om dere har nådd målene?	
Får dere lov til å lage læringsmål i fagene selv noen ganger?	
Får dere vite hvordan dere skal arbeide for å nå læringsmålene og eventuelt hvordan får dere vite det?	
Vet du hva dine sterke sider er?	
Hvilken betydning har det for deg at du blir vurdert i orden og oppførsel?	
Får dere noen gang lov til å vurdere eget og / eller medelevers arbeid? Har dere fått opplæring i hvordan dere kan vurdere hverandre?	
Kjenner du begrepet "læringsstrategier" og vet du hvilke læringsstrategier som gjør at du lærer best?	
Hvilke timer er morsomst	

Samtaleguide for lærerne

SPØRSMÅL	SVAR
Hva er positivt med din skole?	
Hva kunne vært forandret ved din skole?	
Motiverer den vurderinga dere gjør elevene til videre læring?	
Vet elevene hva som skal læres eller har de fokus på hva som skal gjøres?	
Får elevene innimellom lov til å utforme egne læringsmål i fagene?	
Vet elevene hvordan de skal arbeide for å nå læringsmålene?	
Blir det satt personlige mål for elevene, og hvordan blir disse eventuelt fulgt opp?	
Får elevene vite hva som er deres sterke side, og blir dette brukt bevisst i veiledningen for hvordan de skal bli bedre?	
Hvordan får elevene vite læringsmåla i de forskjellige faga?	
Hva er det mest utfordrende i forhold til forskriften om vurdering?	
Får elevene opplæring i egen- og medelevvurdering, og gis de innimellom mulighet til å vurdere eget og medelevers arbeid, kompetanse og faglig utvikling?	
Hva trenger dere hjelp til fra ledelsen for å komme videre?	

Oppsummeringsskjema for foreldremøte

SPØRSMÅL	SVAR
1. Hva synes dere er bra med skolen?	
2. og hva burde vært annerledes?	
3. Hvordan gjennomføres foreldrekonferansen? (Hva er bra? Er det noe dere savner i denne samtalen?)	
4. Kjenner dere innholdet i følgende begrep: <ul style="list-style-type: none"> a. Kompetansemål b. Læringsmål c. Vurderingskriterier d. Læringsstrategier 	
5. I hvor stor grad tar dere kontakt med skolen når dere er usikre på hvor deres barn står i forhold til vurdering, karakterer, orden-/oppførsel osv. (Hva kan eventuelt lette denne kontakten?)	
6. Hvordan kan dere som foreldre få tilgang på elevenes arbeidsplaner, fagmål, fravær, anmerkninger osv.	
7. Hvordan synes du bruk av arbeidsplan fungerer i forhold til å kunne følge opp hva ditt barn skal lære?	
8. I hvor stor grad har dere inntrykk av at elevene benytter læringsmål for å vurdere egen læring?	
9. Opplever dere at det er lik praksis på skolen i forhold til arbeidsplaner, innhold i samtaler og vurderingsarbeid?	
10. Hva kan foreldrene bidra med i forhold til samarbeidet med skolen når det gjelder vurderingsarbeidet ved skolen?	

Observasjonsskjema

Klasseromsvurdering handler om å innarbeide rutiner som gjør at både lærer og elever kontinuerlig sjekker forståelse og læring.

Mål og kriterier Tydelige? Hvordan? Vet elevene hva de skal lære? Elevmedvirkning?	
Førkunnskap Hva kan elevene om dette fra før? Hvordan gå videre?	
Etter gjennomgang/arbeid Hvordan sjekke at alle har forstått? Hva har elevene fått med seg etter ei læringsøkt?	
Tilbakemelding/framovermelding Kjenner elevene til kriteriene? Respons i fh til kriteriene? Hvordan melde for å skape økt læring?	
Prøver Hvilke spørsmål brukes i prøvene? Kjennskap til kriteriene? Bruke vurderingsinformasjonen til økt læring?	
Egenvurdering Vurdering av eget arbeid i fh til kriteriene?	
Kameratvurdering Vurdering i fh til kriterier? Hvem vurderer hvem? Metoder?	
Annet	

Samtale med rektor

SPØRSMÅL	SVAR
Hvordan opplever du å være rektor ved denne skolen?	
Hvordan jobber dere i forhold til praksis i forhold til vurdering	
Hvordan er det med for eksempel skjema, arbeidsdokumenter etc. Er det noe felles her?	
Ber du om få utkast av de skjema som skal brukes for å godkjenne dem?	
Du snakker om en flott gjeng med elever, er de bevisst sine egne rettigheter når det gjelder underveisvurdering?	
Tenker du i forhold til elevundersøkelsen. Jobber dere med resultatene over tid?	
Orden- og oppførselsvurdering	
Hva mener du er viktigst framover?	
Medelevvurdering	
Hva etter vi har dratt på torsdag og arbeidet videre?	

SAMTALE MED INSPEKTØR/ TEAMLEDERE

SPØRSMÅL	SVAR
Hva er bra med din skole?	
Hva kunne vært bedre?	
Hva er dine ansvarsområder som inspektør.	
Hvordan tolkes din rolle av de ansatte ved skolen?	
Hvordan har prosjektet "Vurdering for læring" blitt gjennomført ved skolen så langt? Hva mener du må gjøres videre?	
Opplever du at det er skille mellom trinnene når det gjelder arbeidet med "vurdering for læring"? (Hvorfor/hvorfor ikke?)	
Hva er ditt inntrykk av kvaliteten på skole-hjem-samarbeidet ved skolen?	
Hvilke rutiner har skolen i forhold til oppfølging av kartleggingsprøver, nasjonalt gitte prøver etc.?	